

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Jens Haldorsen gør sine ski klar. Han var med i Nordsøbusserne fra Shetlandøerne — og skulle tilintetgøres. Læs artiklen om besøget på det norske krigsinvalidehjem ved Kongsvinger, side 203.

O. G. HØYER
MASKINFABRIK A/S
Finlandsgade 8, Aarhus

SPAREKASSEN FOR KJØGE
OG OMEGN A/S
Telefon 326

HELGE RASMUSSEN
Slagtermester
Stationsvej 8, Holte
Telefon 84 66 84

HAKONS MASKINVÆRKSTED
Havnen, Hundested
Telefon 558

Fa. S. A. SCHOUBO-MADSEN
Voerladegaard pr. Skanderborg

HILLERØD MEJERI
1. classes mejeriprodukter
Hostrupsvej 4, Hillerød

S. B. V. VAREHUSET A/S
Ryesgade 18, Aarhus C.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens.

Henvendelser ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bopliedende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 17, Gentofte.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen Taga 421. Privat Taga 328.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, NV.

Ingeniør M. Dyre, DANFOSS, Nordborg.

Overpostbud E. Holger Grome,
Byvej, Maglebylille, Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtassevej 6, Hellerup.

Seminarirektor, cand. mag.
Paul Holt, Trøjborgvej 82, Århus.

Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorffs-
lunds allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.

Civiloverpolitibetjent S. Julsgård Lar-
sen, Boeslundevej 1, Brh.

Arkitekt Ove Ch. Lembecke, Storegade
3, Randers.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Dr. Børge Næsted, Store Torv 16-18,
Århus C.

Kontorchef O. Olesen, Grønnegade 20,
Herning.

Tidsstudietekniker Børge Emil Peder-
sen, Emdrupvej 125 2, NV.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Pastor Poul Riis, Rosenvængets Side-
allé 5, København Ø.

Dommer K. Thestrup, M.F., Herning.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Annoncer.

Ekspektion, abonnements- og annonce-afdeling: Tagensvej 85 B, København N, TAGA 8502 (kontortid 9-16, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 55538.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpresseforening), Frederiksborgvej 109, København NV. Sko'en: Tage 421. Privat Taga 328.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri, Ringsted.

INDHOLD

Julehilsen	199
Besøg i Norge	203
Hende derhjemme XXIII	209
Bøger	215
Dagbogsblade	217
Register	219

Næste nummer udkommer

25. januar

Mens juleklokkerne kimede ...

Kirkeklokkerne forkyndte julens komme . . . og julefreden bredte sig over landskabet. Kirkeklokkens toner fra landsbyen mellem Caen og kysten kunne høres helt ud til stranden, hvor mørket netop havde sænket sig over landskabet. Det var juleaften 1943.

Skjult af dette mørke gik en engelsk u-båd så langt ind under kysten, som det var forsvarligt. Den skulle nødtig opdages af tyskerne, der stod vagt ved det, Goebbels i sin propaganda kaldte Atlantvolden.

To mand gled op gennem lugen i u-båden. Lydløst lod de sig glide ned i det kolde vand, hvorefter de svømmede det sidste stykke ind til kysten. De to mænd var englænderne Scott Bowden og Ogden Smith. Da de havde fået fast sand under sig, mavede de sig fremad. De trak en line efter sig, fordi de skulle ud nøjagtig samme sted, som de var kommet ind til kysten. Hvert øjeblik lå de stille for at lytte efter tyske vagtposter . . . men de hørte kun juleklokkerne i den lille, katolske kirke, der kaldte til julemesse.

På samme tidspunkt gik general Montgomery og Eisenhower i kirke hver sit sted i England. Også derovre kimede kirkeklokkerne julefreden ind. Eisenhower så mere alvorlig ud, end han plejede. Årsagen var, at han netop havde truffet den endelige beslutning om invasionen i Europa. Tyskerne venter os sikkert i Calais-området, så vi foretager den ved Caen, havde han sagt til

sine medarbejdere. Og han tilføjede: „Tyskerne regner sikkert med, at vi kommer i maj, senest i begyndelsen af juni, så derfor kommer vi først i juli.“

Men han havde noget at tænke over denne juleaften. Hvad ville invasionen komme til at koste af menneskeliv? Hvordan sparede man flest muligt? Og hvordan overraskede man tyskerne bedst?

General Bradley kendte Eisenhowers planer, for han havde hørt om dem tidligere på dagen. Han havde også set nogle luftfotografier fra „invasionskysten“, og det eneste, der foruroligede ham, var nogle hvide pletter i sandet. Sikkert ler. Kunne dette ler bære de store kampvogne — eller ville det gå ligesom under øvelserne i England, at de store vogne kørte uhjælpeligt fast?

„Hvad er det for hvide pletter?“ havde han spurgt den engelske officer, der var attacheret generalen. Han fik kun det svar: „Jeg skal få det opklaret.“

Mens kirkeklokkerne fortsat forkyndte julens komme, mavede Scott Bowden og Smith sig videre over strandbredden mod højene i baggrunden. Pludselig hørte de nogen komme. De var på dette tidspunkt lige midt på en flad strækning, hvor der ikke fandtes mulighed for dækning. Mens de afsikrede deres pistoler, klemte de sig længst muligt ned mod sandet.

Den kommende var en tysk vagtpost. De kunne se hans silhuet. Han havde geværet på ryggen, hvilket tydede på, at han ikke havde opdaget dem. De turde næsten ikke trække vejret. Han var så tæt på, at de kunne høre, han

AKKUMULATORFABRIKEN OLYMPIA	BERTEL JENSEN Arkitekt Kongensgade 15, Hjørring	RY HUSHOLDNINGSSKOLE Ry st. — Telefon 9 10 45
GERDA DAMGAARD Vejlevej 27, Horsens	M. MIKKELSEN & SØN Malermestre Museumsgade 2, Aarhus	CHR. HEEGAARD Møbler & Tæpper Østergade 32, Hammel
ØSTHIMMERLANDS UNGDOMSSKOLE Telefon Bælum 75	DANSK ARBEJDSMANDS FORBUND Silkeborg	ALBERT JENSEN Smede- & Maskinværksted Fjellerup pr. Tranehuse
MARINUS THORUP Bækgård pr. Tåstrup Telefon Greve 10	PER KJØLSEN Gammelholm, Hørby	ESTER HJORTH Manufaktur Fjellerup pr. Tranehuse, tlf. nr. 9
N. V. ANDERSEN Garmester Amtsvej 50, Hundested, tlf. 416	HUNDSLUND BRUGSFORENING	HERLUF STÆHR Købmand Brogade 7, Køge
A. C. THOMSEN Algade 14, Skælskør, tlf. 59 40 97	BIRKERØD BOGTRYKKERI Hofdevang 9, Birkerød, tlf. 81 09 11	FORFAGTER BOSERUP Valbygaard — Slagelse
J. ANDERSKOV & A. T. THOMSEN Rådg. ingeniører Herning — Esbjerg — Kolding	RØNDE KURSUS Rønne	HOTEL KRAGELUND Højbjerg
HERREMAGASINET C. Haar Tranebjerg, Samsø	M. JØRGENSEN & SØN Slagtermestre Byvej 20, Hornslet	HØYERS RADIO Lindegade 2, Kalundborg, tlf. 127
BYENS KLICHE ANSTALT v/ Lorentzen, Fr.sundsvej 269, Brønshøj Telefon BE 5666	KAJ BRAAD Boghandel Kongensgade 87, Esbjerg	HILSEN FRA FORD HOLBÆK
J. J. JENSEN Muremester Tranebjerg, Samsø	FLAUENSKJOLD FODERSTOFFORRETNING Telefon Flauenskjold 32	BENT PEDERSEN Slagtermester Tværgaden 8, Nykøbing F., tlf. 85 13 90
Fa. K. HAGENS FJEDERFABRIK A/S Dronning Olgasvej 23, F. Telefon 10 10 26	LARS BJØRN Farvehandler Himmerlandsgade 88, Aars	LOLLAND FALSTERS TIDENDE & VENSTREBLAD Telefon 85 08 66
PASTOR HOLDT Nr. Vedby Præstegård, Nr. Alslev	BAGERMESTRENE RUGBRØDSFABRIK A/S Horsens	GULDSMED CARL PEDERSEN Jernbanegade 15, Fr.sund, tlf. 876
Fa. HOSTRUP SMEDE- OG MASKIN- FORRETNING v/ Frands Rasmussen Alslev pr. Varde	REVISIONSFIRMAET NORLAND & STENTEBJERG Esbjerg	W. LUND NIELSEN Møllevej 25, Thisted
H. NIELSEN Boghandler Algade 10, Nykøbing Mors	ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN Byvej 6, Hornslet	SPORTSMAGASINET v/ Jensen Ringstedg. 4, Roskilde, tlf. (03) 35 17 62
RYØ A/S INGENIØR-FIRMA Nytorv 14, Aalborg	BINDSLEV HANDELS- & LANDBRUGSBANK Telefon Bindslev 66	EDV. BENDTSEN Auto-forhandler Viborgvej, Herning
GRAASTEN ANDELSSLAGTERI	I. PETERSEN A/S Priorgade, Nibe	STRUER ANDELS-SVINESLAGTERI
ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN Østergade 1, Aarhus	GREGERS PETERSEN A/S Trælast Nordhavn — Aarhus	N. TH. HANSEN Købmand Staby pr. Ulfborg

nynnede en julesalme. Han trådte på den line, de havde spændt ud efter sig . . . men han fortsatte langs strandbredden uden at værdige dem et blik.

Jævnligt tog Bowden og Smith prøver af sandet. De puttede det i nogle små beholdere, der var fastgjort på linen, de spændte efter sig. Nu nåede de op til de steder, hvor luftfotografierne havde afsløret de hvide pletter. Og de tog endnu flere prøver.

Så vendte de om. Samlede linen sammen på vej tilbage til stranden. De gled stille ud i vandet og begyndte at svømme med linen og prøverne. Da de var kommet et stykke ud, glimtede de et par gange med deres specialygter udad mod havet. En sort u-båd dukkede op et lille stykke fremme, og de to mænd kom hurtigt ombord. U-båden dykkede omgående . . . og julefredens stilhed sænkede sig atter over landskabet.

Julemorgen overrakte den britiske officer general Bradley nogle sand- og lerprøver. „Hvad i alverden er det,“ spurgte generalen. „Prøver fra de hvide pletter, som De bad om i går,“ svarede officeren med engelsk ro. General Bradley glemte aldrig dette lille træk under krigen. For en gangs skyld var han duperet over engelsk handlekraft og hurtighed.

Det viste sig forøvrigt, at det *var* ler. Kampvognene og tanks'ene kunne ikke uden videre passere over stedet. Derfor gik man omgående i gang med at konstruere specielle tanks, der kunne rulle store jernnet ud foran sig. Derefter kunne såvel tanks som de efterfølgende kampvogne passere stedet.

Også i Stockholm ringede kirkeklokkerne julefreden ind. I Sverige befandt der sig på dette tidspunkt over en halv snes tusinde nordmænd og ca. 5000 danskere. De dannede brigader, der skulle kunne sættes ind, når det tyske sammenbrud nærmede sig.

Ude i lufthavnen havde man travlt med at få afviklet den sidste juletrafik. I et hjørne af lufthavnen stod en mørk maskine, omgivet af pigtråd. Det var den ugentlige maskine til England. En

bil kørte ud til maskinen, og nogle mørke skikkelser gik ombord. Den varmede motorene op, og et øjeblik senere gik den med mørkelagte ruder i luften. Den forsvandt mod vest. I flyet vidste man, at tyske natjagere var ude efter at få ram på netop dette fly, for denne lufttrafik irriterede tyskerne grænseløst. Selveste „Der Führer“ havde givet ordre til, at det skulle saboteres i lufthavnen — eller skydes ned på vejen til Skotland. Men ingen af delene lykkedes.

I maskinen befandt der sig bl. a. en del norske og danske frivillige, der skule over til engelsk krigstjeneste. Der var også en enkelt belgier i maskinen. Tilsyneladende en stor modstandsmand, som havde haft det held at flygte til Sverige. Englænderne afslørede ham kort tid efter som tysk spion . . . Han blev hængt den 12. maj 1944.

„Der Führer“, Hitler, tilbragte julen i sin „Ørnerede“. Han var rasende, som sædvanlig. Han anså sine generaler for at være idioter, fordi det ikke gik, som han ønskede på Østfronten.

Den tyske efterretningstjeneste havde sendt ham hele serier af advarsler, men „Der Führer“ regnede ikke med efterretningstjenesten. Det havde kun virket på ham på den måde, at han havde besluttet, at admiral Canaris skulle henrettes. Samme Canaris var en af de få hæderlige officerer i naziregimets top.

Han blev hængt i Flossenburg den 9. april 1944. For at håne ham mest muligt, var han nøgen ved eksekutionen, og man brugte ikke et tov, men en tynd klaverstreng „for at øge hans lidelser“, som det hed i meddelelsen.

Men én ting var tyskerne ikke klar over.

Netop mens juleklokkerne i 1943 ringede julefreden ind, indledtes den sidste store fase i forberedelserne til „verdens største militærindsats“. Først blev nogle hundrede sat i gang med at føre de udarbejdede planer ud i livet, snart forøgedes tallet til nogle tusinde, sluttelig adskillige hundrede tusinde.

Og tyskerne blev narret. Indtil det minut, da de første allierede soldater

natten mellem den 6. og 7. juli 1944 satte benene på det europæiske fastland, havde tyskerne ventet dem alle mulige andre steder. Blot ikke der, hvor de kom. 1807 fly satte på et par timer 18.000 mand over Kanalen, og 5.000 skibe landsatte 185.000 mand og 20.000 køretøjer.

Netop i tidsrummet mellem jul og juli henrettede tyskerne flere end nogen sinde tidligere i det besatte Europa. Men jo flere de henrettede, jo flere sluttede sig til modstandsfolkenes rækker.

De beslutninger, Eisenhower og hans nærmeste medarbejdere traf i denne juletid, førte direkte frem til befrielsen.

Lad os huske det, når kirkeklokkerne om få dage påny ringer julen ind. Takket være disse beslutninger kan vi holde jul i frihed . . .

HANS FOSMARK.

FORPREMIERE PÅ „BRÆNDER PARIS?“

Mandag den 19. december afholder Frihedskampens Veteraner galla-premiere på den franske helafstensfilm: „Brænder Paris?“ Filmen er en hyldest til Paris' befrielseskamp i august 1944. Der afsluttes med galla-souper i Ambassadeur.

Filmens titel stammer fra Hitlers sidste spørgsmål fra bunkeren i Berlin til den tyske kommandant i Paris.

Dagen før filmpremieren arrangerer FV reception i Frihedsmuseet. Filmens instruktør, kunstnere og repræsentanter fra Paris' modstandsbevægelse vil være til stede.

SAMARBEJDE

Repræsentanter fra flere fangeforeninger holdt møde på Vartov søndag den 27. november om formiddagen. Man gennemgik det nye udkast til love, og som ventet ændredes det foreliggende forslagsbestemmelse om, at landsforeninger ikke kunne have lokalforeninger til, at disse som hidtil kan fortsætte. Det er hensigten at holde stiftende generalforsamling den 16. april 1967, ligesom repræsentantskabsmøderne fremtidig tænkes afholdt i april.

HERMANSEN
Søndergade, Århus

MØLGAARDS BAGERI
Svinninge

SORØ STAKITFABRIK
Fabriksvej 1
Frederiksberg pr. Sorø

TRICOTAGEFORRETNINGEN
Algade 84, Vordingborg
Telefon 784

**AAKIRKEBY OG OMEGNS
SPAREKASSE**

MORSØ TEGLVÆRK A/S
Nykøbing Mors

Fa. CARL MØLLER
Smedemester
Friesegade 41, Nykøbing F.
Telefon 85 26 11

NR. NISSUM HØJSKOLE
Nr. Nissum pr. Lemvig

„DORETTE“
Nørregade 37, Køge

TEATERBYGNINGEN
Køge
Telefon 100

GUNNAR MØLLER
Autolakering
Helgolandsgade 14, Aarhus C.

STALVINDUE-CENTRALEN
Ny Østergade 32
København

NIELS CHRISTOPHERSEN
Kolonial
Torvet, Rødding

**DISCONTO- OG LANE BANKEN
FOR
KØGE OG OMEGN**

C. O. HANSEN
Glargemester
Søndergade 41, Horsens

J. L. BECH & CO.
Horsens

**KYHL'S OFFSET-
REPRODUKTIONSANSTALT**
Søborg Hovedgade 94
Telefon 69 48 45
Søborg

**M. NIELSEN'S
TØMMERHANDEL**
Stationsvej 1, Tarm

HADSTEN HØJSKOLE
Hadsten - Telefon 199

**NÆSTVED
DISCONTOBANK A/S**
Axeltorv 4, Næstved

B. JOHANNSSEN
Trikotagehandler
Houmeden 12, Randers

Hvem betaler æresgælden?

Af redaktør Ole Bergh.

„Bæreia“ i sne. Den bliver liggende til langt ind i foråret.

Den uløselige knude er bomærket for det norske krigsinvalideforbund — og for dets rekreationshjem ved Kongsvinger, der står foran udvidelse. Her fortælles om hjemmet, om det strålende initiativ bag dets opførelse og om det drama, der ligger bag hvert eneste af de mennesker, der søger fred her.

HVER NAT præcis 2,10 farer han op af sengen med et råb så gennemtrængende, at han selv bliver vækket af det. Sådan har han gjort i 20 år — siden den nat, hans skib blev torpederet i Atlanterhavet. Han har gennemgået meget foruden netop denne torpedering, men mindet om den er blevet tilbage som et tidsindstillet signal i hjernen. Endnu har han ikke oplevet en nat, hvor det har givet ham fred.

Den norske kaptajn er blandt de gæster, der med faste mellemrum kommer tilbage til Krigsinvalidefor-

bundets rekreationshjem „Bæreia“ tæt ved Kongsvinger i Syd Norge, blot en snes kilometer fra svenskegrænsen. Kaptajnen med alarmklokken i hovedet og de 2500 andre nordmænd, der i dag får pension som krigsinvalider af psykisk eller fysisk karakter, kan komme på dette hjem som deres eget. Det er nemlig deres. Siden indsamlingen til det blev sat i gang for ti år siden og til nu, da en betydelig udvidelse står på programmet, er det privat foretagssomhed, der har gjort arbejdet — med krigsinvaliderne i spidsen og en enestående hjælpsomhed og solidaritet i ryggen. Udvidelsen ventes påbegyndt i foråret 1967.

HVEM BETALER?

Et krigsinvalidehjem af denne struktur er en sjælden foreteelse i det krigshærgede Europa — og aldeles enestående for en nation, hvis krigsindsats var ligeligt fordelt på den „legale“ krig og i den spontant organiserede modstandskamp. Danmark kender intet sidestykke til sine skadede deltagere fra modstands-

kampen. De er så langt færre end Norges, og de henvises til bestående sociale institutioner eller særlig lovgivning. Det samme var blevet tilfældet med de norske, hvis ikke krigsinvaliderne selv havde taget sig af sagen.

Der brænder evig ild for den døde, ukendte soldat. Hvordan med ham, der blev i live, ham der blev takket så hjerteligt og gribende for 20 år siden? Den aldrig glemte æresgæld. Nordmændene syntes ikke, at staten gav tilstrækkeligt svar på det spørgsmål. Nu står „Bæreia“ der — ved bredden af søen, der spejler fyrretræer, og i læ af grænsefjeldet. Her kan han komme og banke på om natten, ham, der ikke kan finde ro for det, der engang rev ham i stykker. Her kan han betro sig til nogle, der vil lytte, han kan få et sted at bo blandt ligesindede kammerater, når han ikke længere holder til rejsen fra pensionat til pensionat.

HVAD DER BYGGEDES

Hvad er der i grunden i vejen med ham? Han ser jo meget almindelig ud med arme og ben som andre mennesker. Hvorfor skal han ikke ud at bestille noget i stedet for al den rekreeren?

Nej, dårligdommen sidder skjult. En ødelagt lever, et mishandlet hoved med stokkeslag, en sult- og mishandlingsperiode, der efter alle beregninger skulle være endt med døden. Det er så længe siden. Vi er færdige med den krig, alle vi, der ikke fik pryglet den ind i kroppen.

Danmark har hundreder, Norge har tusinder, der aldrig bliver færdige. De er invaliderede på sjæl og legeme (de fleste begge steder).

„Bæreia“ er et af svarene på spørgsmålet om den aldrig glemte æresgæld.

Den oprindelige plan var en fjeldhytte med overnatningsplads til en halv snes mand, men tanken slog så godt an, at man fik midler til et rigtigt hjem. Jan Baalsrud, den uforfærdede fra filmen „Ni liv“, var formand for Krigsinvalideforbundet for ti år siden. Han satte gang i ar-

SCHUMANN'S HERREMAGASIN Viborg	ENGELSK BEKLÆDNINGSMAGASIN Søndergade 68, Horsens	P. L. KVISTGAARD Urmager - Guldsmid - Optik Nørregade 6, Holstebro
VALDEMAR SVENDSEN Sallinghus Nørregade 24, Skive	LANDINSPEKTØR JUUL NIELSEN Hjultorvet 18, Næstved, tlf. 72 01 49	CHR. BIRK Urmager - Optik Hovmeden 5, Randers
DAN CLAUSEN's MANUFAKTURHANDEL Storegade 32, Sorø, tlf. 63 00 37	ERNST ERIKSEN Midtsjællands Tøjrenseri Tølløse — Telefon 77	EGON'S BLOMSTER v/ E. Lorenzen Vestergade 2, Tønder
SV. BIRK-JENSEN Fuglsang pr. Birkerød Telefon 81 19 56	PLOV FABRIKKEN SKJOLD A/S Lind pr. Herning	D. A. S. F. Skagen
GLADSAXE POLITIFORENING Ballerup	C. TAUL Bagermester Rosengade 38, Odder	SAGFØRER-AUKTIONERNE I AARHUS
TOBIESEN'S PAPIRHANDEL Kongensgade 47, Esbjerg	MINI RADIO & FJERNSYN Vestergade 17, Herning	UNGDOMSSKOLEN I ABYBRO Jylland
WILSON & CO. REJSEBUREAU Bredgade 28, København K.	POUL HARDAHL Sportshandler Hj. af Algade og Skolegade, Brønderslev	A/S JOHS. FORBÆCHS EFTF. Glands Plads
FRYDENLUND BYGGEFORRETNING Haslevej, Rønne	C. F. PETERSEN & SØN Torvet 19, Køge, telf. 24	CHR. FRECHOW Godsejer Orelund, Mørkøv
MISSIONSHOTELLET Torvet 8, Ringkøbing, tlf. 2 01 44	SINDAL CEMENTSTØBERI Sindal	JACOB H. THIMSEN Slagter- & pålægsforretning Valdemarsgade, Padborg
AABENRAA LIGKISTEMAGASIN Ramsherred 31, Aabenraa	NYKØBING NY TØMMERHANDEL A/S Nykøbing Mors	BRUND MØLLE J. Kloster Larsen Brund pr. Thisted
SØNDERMARKS MØBELFABRIK I/S Tarm, tlf. Tarm 188 - 168 - 488	PAPIRLAGERET v/ Age Sabro Langgade 22, Nykøbing F., tlf. 85 23 22	ØLGOD OG OMEGNS SPARE- & LAANEKASSE
M. MADSEN A/S Trikotage — Silkeborg	Fa. O. PETERSEN OG CO. Slotsgade 15, Hillerød, tlf. 26 23 22	Fa. A. J. HOLM Havnegade 4, Frederikssund, tlf. 446
THE BORDEN COMPANY A/S Esbjerg	CENTRUM HERREEKVIPERING Himmerlandsgade 93, Aars	Fa. AXEL HOLM Onsgårdsvej 37, Hellerup Murermester Telefon HE 1291
N. K. STRØYBERG & CO.'s EFTF. Gl. Havn 1, Aalborg	BANKEN FOR AARS & OMEGN A/S Aars	GREVE H. H. MOLTKE Thurebyholm, Tureby
ADOLF J. WOLF v/ snedkermester Sv. A. Wolf St. Rådhusgade 15, Sønderborg	R. RASMUSSEN Slagtermester Brundby, Samsø	L. MELDALS RENSERI Løvegade 68, Slagelse Telefon (03) 52 16 01
AAGE FR. LUNDAGER Snedkermester Odelsgade 17, Juelsminde	C. F. PETERSEN Købmand Torvet 19, Køge, tlf. 24	MOSES METZ OG CO. P. Skramsgade 17 Telefon 15 30 11
HORSSENS JERN- & STAALFORRETNING Horsens	SKJELSKØR BANK Telefon 59 60 70	HERRE OG DRENGE EKVIPERING v/ Børge Jensen Torvegade 8, Faxe, tlf. 480

bejdet for rekreatiohjemmet. Hvad der blev bygget, er nu vurderet til 994.000 kr., indboet til 138.000 kr. plus en kunstsamling, anslået til 120.000 kr. Bag alt dette står en bedriftsfond på to millioner kr. og en byggefond til udvidelse med 20 ny værelser til 580.000 kr. Så meget er sat på benene af privat drift og privat hjælpsomhed.

DET GLEMMES IKKE

— Men staten driver det vel?

— Ja, skulle man ikke tænke det, siger nordmændene på „Bæreia“. Staten gav et tilskud fornylig — 500.000 kr. fra mindemønt-fondet for 1814-krigen. Det gav 5,8 mill. kr. i overskud. Vi er glade for de 500.000 kr., der til gengæld er alt, hvad vi har hørt fra staten.

Så meget større er den private offervilje.

Typisk for norsk holdning til kampen mod nazismen og dens undertrykkelse bliver det husket, hvad nordmænd måtte give i den kamp.

I dag kom en skibsmægler og hans kone op fra Oslo. De ville gerne se „Bæreia“ og spise frokost med. Da de gik, lå ved deres kuvert et brev om, at 10.000 kr. stod parat til udbetaling.

„Bæreia“ er norsk til marven. Huset selv er et ypperligt udtryk for norsk træarkitektur. Alt er gennemført og gedigent på dette sted — også møbleringen, som danske gæster iagttager med ekstra omhyggelighed. Møblerne i spisestue og dagligstue er gave fra os.

— Det var en gestus, der betød ikke lidt, siger hjemmets bestyrer og en af pionererne i det forberedende arbejde, C. F. Brinck. Et af indsamlingens grundlag var salget af programmet til Jan Baalsrud-filmen „Ni liv“. De programmer blev solgt også i Danmark, hvor tidligere modstandsfolk organiserede salget. Men vi havde kun 4000 programmer tilbage, da filmen fik dansk premiere. De kostede en krone stykket, så det var rigtig pænt, at man til os fik en sum på 40.000 kr.

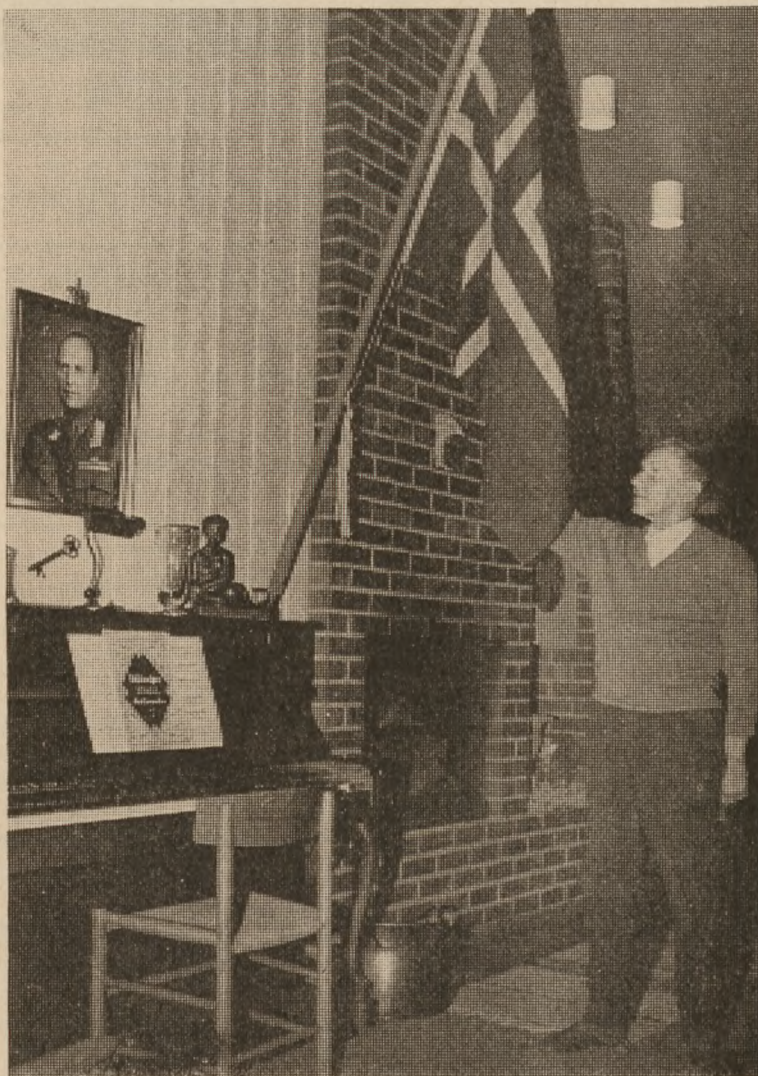
NORSK TIL MARVEN

Som sagt er det norsk til marven på „Bæreia“, en sag, der repræsen-

teres selvfølgelig af C. F. Brinck og hans kone Astrid. Deres skæbne og placering er så at sige motto for „Bæreia“.

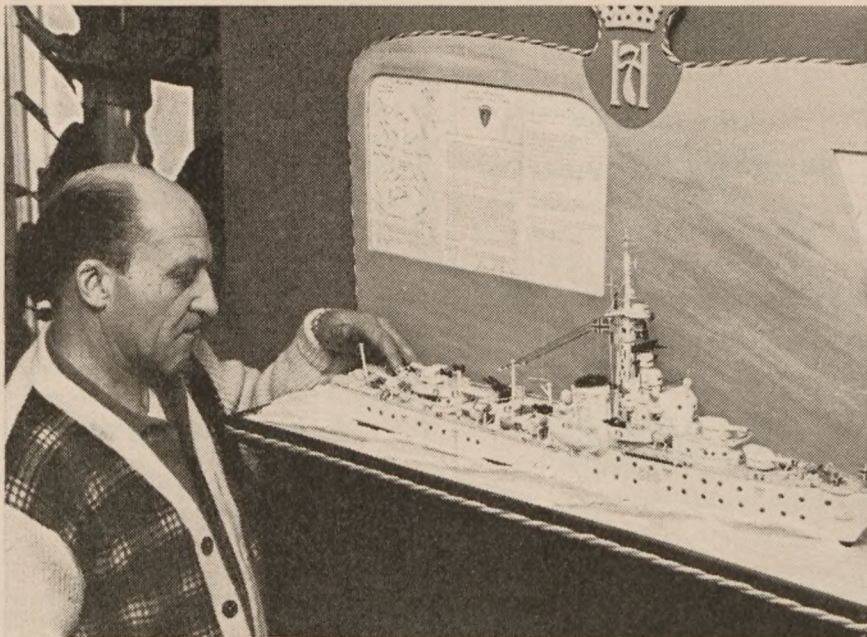
Astrid Weise blev uddannet i hotelbranchen før krigen, et af turistlandet Norges vigtigste erhverv. Hun kom på studieophold i England, Frankrig og Tyskland, inden hun kort før april 1940 tog sin eksamen ved hotelfagskolen i Oslo. Den 9. april var hun ansat på Gausdal Højfjeldshotel. Det blev omgående omdannet til lazaret for de norske styrker, som tyskerne jog nordover. Her blev C. F. Brinck indlagt med lunge-skud — og Astrid assisterede under operationen. Yndig var hun, og hvor-

dan gik det? Astrid og Christian Frederik giftede sig. Allerede da blev han ikke kaldt andet end Ceff. Han var agronom, og efter Norges overgivelse slog han og Astrid sig ned på „Erstadgård“ i Lunner. Der gik meget kort tid, inden Ceff var gruppechef i Milorg, den store illegale militærorganisation, der forgrenede sig underjordisk over hele Norge. Nedkastningsholdene lå i skjul på „Erstadgård“, og kælderens underladen var fuld af våben fra de mange drop over fjeldet — også natten til 31. marts 1944, da seks gestapofolk tog Astrid og Ceff på sengen. Deres pige på halvandet år lå i barnesengen ved siden af dem.

Erik Johansen fra Tønsberg, tidligere styrmand på hvalfangerbåd, med det flag, som var med i invasionen.

SAMSO SPARE- & LAANEKASSE Tranebjerg — Samsø	GRENAA HAVNS FISKEAUKTION	SLAGTERMESTER A. GENSO Løvegade 12, Slagelse
FREU DIREKTØR M. SCHOU Strandvej 194, Charlottenlund Telefon OR. 1743	BIOGRAFEN Direktør Hovby, Slagelse	BOGTRYKKER GREGERS GAARDE Sønderlundsvej 28, Roskilde Telefon 35 41 22
VIGGO MADSEN's BOGHADEL Bispensgade 10, Aalborg	H. CHR. HUUS EFTF. Axeltorv 5, Nakskov, tlf. nr. 5	FREDERIKSBERG PAKKASSEFABRIK Biblioteksvej 54, Hvidovre, tlf. 78 05 77
RADHUSKROEN v/ Carl Lundh Løngangsstræde 2, tlf. BY. 35553	HANS HANSEN Bagermester Vestergade 13, Lemvig	Støt kampen for kræftens bekæmpelse S. L. N.
P. T. LARSEN Installatør Slotsgade 45, Hillerød, tlf. 26 08 24	LEMVIG TANDTEKNIK Kunstige tænder J. Holmstrup & Madsen exam. tandtekn. Torvet 1, Lemvig Telefon (078) 2 02 45	L. A. LARSEN OG SØN Blikkenslagermestre Løngangsstræde 21, tlf. BY. 6946
HANS OUTZEN's MØBELFABRIK Tønder	LØKKEN BANK Torvet, Løkken	A/S POUL LIEBERKIND Nørregade, Frederiksværk, tlf. 17
Fa. HOLGER NICOLAISEN A/S Suhrsgade 19, Maribo, tlf. 1107	FALCK-ZONEN Kystvej 2, Aarhus C.	BLAUENFELDT Sognepræst Høsterkøb kirke, Birkerød
BASSE-HANSEN Isenkram Torvegade 30, Vejle	H. J. SIMONSEN & CO. International spedition St. Kongensgade 63 A, tlf. 15 00 22	CARL B. CHRISTIANSEN & CO. A/S Landlystvej 38 Telefon 75 11 83 - 75 02 89 Vandfast slibepapir Slibebånd og sliberondeller til alle formål
VÆRN OM NATUREN! C.	SLAGELSE MØBELVÆRK A/S Holbækvej — Slagelse Telefon (03) 52 15 19	
GRUNDTVIGS HØJSKOLE Frederiksborg, Hillerød	CEMENTS TRYKKERIET Kystvej 37, Aarhus	SØNDERBY BRYGGERI pr. Borre — Telefon (03) 81 22 15
GORM JENSEN Installatør Vesterbrogade 10, Maribo, tlf. 1088	LUNO MØBLER Volden 6, Aarhus	K. JOACHIMSEN A/S Tværegade 12, Nykøbing Falster Telefon 85 03 97
MOGENS LEMCHE Skibsprovinantering Nørregade 1, Hundested, tlf. 13	VALBORG SØRENSEN Tandtekniker Østergade 20, Grenaa	KINO Skelskørvej 8, Sorø, tlf. 63 01 03
JOHS. NIELSEN Vokstavlefabrik Tune — Telefon 65	NICOLAI OUTZEN A/S Korn — Foderstof Christiansfeld	SVEND A. KRUISE Lille Rodegård pr. Haslev Telefon (03-698) 11
Fa. C. NORLUNDS BOGTRYKKERI Slotsgade 3, Hillerød Telefon 26 01 75	A. PETERSEN Skibsbygmester Hov	BAGERMESTER JOHANSEN Nørregade 56, Køge, tlf. 1097
ARNE PETERSEN Isenkram Borup st. — Telefon 31	I. CANTOR A/S Nørrevoldgade 82, København	NAKSKOV BATTERI SERVICE v/ Henry Hansen Vejlegade 26, Nakskov, tlf. 1147
TØMRERMESTER SV. PEDERSEN Rønnøbærvej 61, Holte Telefon 42 15 61	POUL KRISTENSEN Bogtrykkeri — Herning	E. NIELSEN Slagtermester Valbyvej 1 — Telefon 52 06 76
ROSKILDE TRICOTAGEFABRIK A/S Asylgade 46, Roskilde Telefon (03) 35 42 76	AUG. JØRGENSEN Trævarefabrikken Hammerholt pr. Hillerød, tlf. 27 28 35	KNUD's HERREMAGASIN Storegade 4, Thisted
		NAKSKOV ROGERI OG FISKE- EXPORT v/ Harald Hansen Vejlegadebro 4, Nakskov, tlf. 856

William Frederik Johansen var kanonér på agterkanonen på „Stord“, den norske jager, der var med til at sænke „Scharnhorst“. Det gav fred til de allierede konvojer til og fra Murmansk.

ASTRID OG PISTOLEN

Ceffe var ikke høflig, og han blev med drøje fagter ekspederet ud på gangen ved soveværelset på første sal. Astrid blev stående. Hun vidste, at der ville blive larm. Med kælderen fuld af våben havde Ceff ingen ud-sigt til at leve videre. Han slog to af gestapofolkene ud og sprang hen til trappen, som han forcerede i ét spring. Forinden havde han fået to revolverskud i maven. Det ene havde ramt leveren. Han var dødeligt såret, da han stadig løbende kom over i våbenkælderen under laden.

Astrid var ikke uvirksom tilskuere. Episoden på trappen havde varet et par sekunder, nok til, at Astrid havde fået en ladt maskinpistol ud af klædeskabet. Med den i hånden så hun Ceff og hans tilstand, mens han var på vej over gårdspladsen. Så gav hun ild. Gestapofolkene skulle have lidt andet at tænke på.

Hun fik tre revolverskud, et i brystet, to i håndledet. Men gestapofolkene fortrak vældig hurtigt, da hun blev ved at skyde med sit automatvåben.

DER KOM 150 MAND

I natkjole og i små sutter — og 16 graders frost — løb hun over til

Ceff. Han havde ikke langt igen. Men hun måtte gå over til de andre og overgive sig. For den lilles skyld.

— Nu bliver jeg lidt her, til der er nogle at overgive sig til, sagde hun. De første er gået deres vej!

Der kom rigeligt med forstærkning — 150 mand, der arresterede Astrid og Ceff. Det lykkedes den utrættelige pige at få sat igennem, at de kom til Aker Sygehus — og at få overtalt de tyske læger til at gøre noget ved Ceff.

Hvad de fandt nytteløst.

— Han er så godt som død. Han tåler ikke en gang narkosen.

Men Ceff ville aldeles ikke være død. Han bad dem, om de i det mindste ville tage det projektil, der sad så ubekvemt op ad hans ryggrad.

Så blev han opereret — af en af Tysklands bedste krigskirurger på det tidspunkt.

— Vi skal ikke glemme, at det er ham, vi kan takke for Ceffs liv, siger Astrid Brinck. Selv om hans landsmænd dødsdømte os begge. Det gik værst ud over Ceff. Tiden kom os til hjælp. Vi sad begge på Grini ved befrielsen den 8. maj 1945.

Vi er i den samme situation som

de folk, der kommer her på „Bæreia“. Vi kender deres angst og rastløshed. Vi kan tale med hinanden.

Reglen er, at beboerne på „Bæreia“ skifter efter omkring tre ugers ophold. Nogle bliver længere, nogle kortere. Nogle vender tilbage med faste mellemrum — alt efter det behov, de har for at komme ud i freden til kammeraterne.

Vikler de sig ikke på den måde ind i alt det, de skulle leve sig fri af?

C. F. Brinck siger: — Flertallet af gæsterne her var gennem ting, som man vanskeligt gør sig forestillinger om. Nogle kommer direkte fra nerveafdelinger. Men lever sig ikke fri af de traumer. Til hverdag taler vi ikke om sådanne ting, men de er ikke tabu. Hvad nytter det at prøve at indkapsle?

OVER NORDSØEN

Vi sidder i de dybe lænestole i dagligstuen med middagskaffen på bordet. Enkelte har synlige tegn af krigsdeltagelsen, de fleste ikke.

Jens Haldorsen fra Lofoten var sømand — som flertallet blandt beboerne på „Bæreia“. Han lå en gang før krigen ved Rørdal og lastede cement til Østen. I koncentrationslejren i Sachsenhausen fik han en Røde Kors pakke fra funktionærforeningen på Aalborg Portland Cement-Fabrik i Rørdal.

— Folk begriber så lidt om, hvad de pakker betød, siger han. Jeg var Nacht- und Nebelfange — en af dem, der skulle forsvinde i det uvisse — og pakken fra Rørdal blev for mig det første bevis på, at alt dog ikke var nat og tåge.

Jens Haldorsen var Lingegut, indrulleret i den berømmelige flåde af fiskerkuttere, der sejlede mellem Shetlandsøerne og Nordnorge. Shetlands-Larsen har gjort denne indsats udødelig. Hvem kender Jens Haldorsen, skønt han var tidligere på færde og udrettede fuldt så meget. Det er de enkeltstående navne, der skaber glorien i kraft af uforfærdet indsats. Men x'erne og y'erne havde det slidsomme og bærende arbejde.

Jens Haldorsens båd gjorde otte rejser over Nordsøen, inden dens be-

FAXE FRØHANDEL
v/ direktør L. Christjansen
Telefon 207

**STØT KAMPEN
FOR
KRÆFTENS BEKÆMPELSE**

CODAN GUMMI A/S
Køge
Telefon 1008

SØHOLT GODS
pr. Maribo
Telefon Fuglse 18

VIKTUALIEHANDEL
Hovedgaden 8, Birkerød
Telefon 81 03 44

A. THORNDahl A/S
Aalborg

PANTHER SKO

**DURUP
POLSTERMØBELFABRIK A/S**
Telefon Durup 33

**STORGAARDS
REVISIONSKONTOR**
Østergade 64, Middelfart

**KVETNY ISER OG SØNNERS
STOLEFABRIK A/S**
Telefon 81 12 07

**BRDR. NIPPERS
SKIBSBYGGERI OG MASKIN-
FABRIK**
Havnen, Skagen

**ROSkilde CHAMPION OG
KONSERVESINDUSTRI**
Gormsvej 11—15, Roskilde
Telefon 35 08 89

M. CHRISTOFFERSEN
Jernbaneplassen 15, Lyngby
Telefon 87 12 63

K. H. ANDERSEN
Malermester
Sct. Poulsgade 23, Aarhus
13 65 25 — 16 97 25

Fa. EDV. PETERSEN
Kaffe en gros
Stengade 40, Helsingør
Telefon 21 15 15

**KRØLULDSFABRIKEN
ANGORA**
Asylgade 26, Odder

SVEND GREGERSEN
Tømrermester
Torsted, Horsens
Telefon 2 35 14

FREDE BUUR-ANDERSEN
Herning

sætning blev stukket og taget til fange. Haldorsen var med i en transport, der efter de første frygtelige forhør blev sendt fra Oslo til Aalborg. Han marcherede gennem Østerå og Boulevarden til banegården en efterårsdag i 1942. Han var pirat og skulle dø efter piratloven. Det vil sige nyttiggørelse af alt det arbejde, der kunne tages ud af ham, inden han faldt som et stykke visent græs. Hjemover skulle ikke forlyde noget. Nacht und Nebel. Haldorsen endte i Natzweiler, hvorfra de færreste kom levende ud. Krematorieskorstenen var eneste vej til friheden. Alligevel var han i live, da grev Bernadotte nåede frem.

PAS PÅ MALINGEN . . .

Her er en anden sømand, William Frederik Johansen fra Oslo. Han kom i februar 66 — for første gang og blev stående lidt i forhallen, hvor der er opstillet en model af den norske jager „Stord“, der kæmpede i den britiske marine. Hvem kender William Frederik Johansen? Der var 230 mand om bord i „Stord“, da den anden juledag 1943 kom helt ind på 30—40 meter afstand af det tyske slagskib „Scharnhorst“ i det nordlige ishav. Johansen var kanonér ved agterkanonen og ekspederede alt, hvad der kunne pumpes i den — mens „Stord“ gav en bredside med sine otte torpedoer.

— Vi ved ikke, hvor mange der ramte, siger Johansen. Det, jeg husker bedst var hovmesteren, der brølede: „Pas for fa'en på malingen“, da vi gik ind på klodsafstand så tæt, at ilden fra „Scharnhorst“ gik over hovedet på os. „Stord“ havde blot en lille andel i den træfning. Den var med i jagersubdivisionen, men det var slagskibet „Duke of York“ og krydseren „Jamaica“, der lavede det egentlige arbejde — et beskidt og afskyeligt arbejde. „Scharnhorst“ havde en besætning på 2000 mand, hvoraf blot en 30—40 mand reddedes.

KURÉR OVER GRÆNSEN

Her er Oddvar Jönnvoll fra Fredrikstad. Han var kurér under krigen, gik på ski eller kørte i bil over

den svensk-norske grænse i Østfold. Han har hjulpet utalte nordmænd ind i friheden på den svenske side af grænsen.

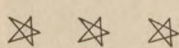
Officielt var hans ærinde i skoven at hente træstammer. Seks gange blev han arresteret, og seks gange slap han ud efter svære mishandlinger, fordi beviset ikke var til stede. Syvende gang blev han stukket af en bonde, men flygtede ud ad en smutvej, da Gestapo kom. På vej gennem skoven til grænsen opsøgte han stikkeren — og afregnede. Der var ikke så meget at sige. Et strejfskud i panden er mindelse nok.

Her ved pejsen hænger det norske

flag. Major Klaus Hegstad, en nordmand i de allierede styrker, havde det med under invasionen over Kanalen. Det flag skulle være hængt op i Berlin, „om Hegstad så skulle cykle det sidste stykke“. En granatsplint i hovedet flængede den beslutning allerede ved Caen.

William Frederik Johansen stod forresten ved sin agterkanon på „Stord“ samme dag, da første bølge gik i land på Sword-stranden. Klaus Hegstads norske flag nåede altså ikke Berlin.

— Men det hænger da meget bedre her, sagde han mange år efter, da han afleverede det på „Bæreia“.

Hende derhjemme

XXIII

AF NICOLINE FOSMARK

Rolf kom en aften hjem fra banken; han gik lidt op og ned ad gulvet, som han havde for vane, når han havde noget på hjerte.

„Overassistent Petersen sagde i dag, at der var kørt et ambulance-tog igennem byen i nat med syge fanger fra koncentrationslejre i Tyskland,“ sagde han.

Inga fo'r op. „Så han dem?“ spurgte hun.

„Ja, han havde vagt og talte med den danske overlæge, der var med; de var meget syge og skulle til Sverige, og overlægen sagde, at de ikke kom levende derover allesammen.“

Han gik igen lidt rundt: „Der var mange, der ikke kunne spise selv,“ føjede han stille til.

Inga kunne næsten ikke få ordene frem: „Ved Petersen, hvordan Thor ser ud?“ spurgte hun.

„Ja, og han gik hele toget igennem for at se efter ham, men han var ikke med.“

Da Inga om eftermiddagen gik ned på Røde Kors for at høre, hvad man der kunne fortælle, så hun en stor dansk statsbane-rutebil, der var ved at blive malet om til en Røde Kors vogn.

Hun gik hen og gav sig i samtale med chaufføren, der stod og så til. „Hvad skal her ske?“ spurgte hun interesseret.

„Ja, bilen skal males,“ svarede chaufføren smilende, „jeg skal til Tyskland og hente politifolk hjem.“

„Hvor langt skal De ned?“ spurgte hun.

„30 km syd for Berlin, og jeg skal have læger og sanitetsfolk med derned.“

Hun spurgte, om han havde meldt sig frivilligt.

„Ja, det har jeg,“ sagde han, „men jeg er lidt nervøs.“

„Hvorfor?“ spurgte hun.

„Fordi de allierede beskyder de biler, der kører på landevejen.“

„Da ikke en dansk Røde Kors bil,“ mente Inga.

„De kan ikke fra luften se, om det er en dansk eller tysk bil. Ty-skerne misbruger jo Røde Kors mærket til at befordre deres ammunition,“ sagde han.

Inga stod og tænkte sig lidt om.

Han fortalte også, at om et par dage skulle en konvoj på op imod 100 statsbane-rutebiler køre til Tyskland som Røde Kors biler.

**HANS JENSENS EFTF.
TRIKOTAGEFABRIK**
Bredgade 4, Ikast

MALERNES FAGFORENING
Stengade 30
København N.

MOTOR CO.
v/ Thorkild Sørensen
Skovvej 22, Skelskør
Telefon 59 44 88

**LANDINSPEKTØRFIRMAET
HUBBE OG THORLACIUS**
Overgade 60, Odense

Fa. GRUE OG CO.
Tuborgvej 50—52, Hellerup
Telefon HE 3106

SORØ UNGDOMSSKOLE
Banevej 30, Sorø
Telefon (03) 63 00 34

**SILKEBORG
HUSHOLDNINGSSKOLE**
Ahavevej 46—48, Silkeborg

HASLEV SEMINARIUM
Haslev
Telefon nr. 14

POUL LANKEN
Ewaldsgade 10, København N.
Telefon 39 42 40

**VENDS M. FL. HERREDERS
LANDBOSPARE- & LANEKASSE**
NR. AABY'S SPAREKASSE
Nr. Aaby, Fyn

**REJSEBUREAU
FOLKETURIST A/S**
Avenuevarden 84
Telefon 35 56 33

C. J. BORELLA-HANSEN
Algade 32, Vordingborg
Telefon 77 54 74

**DANSK ANDELS
KULFORRETNING**
Rådhuspladsen 3, Århus C.

WILLY'S MAGASIN
Vestergade 7, Helsingør
Telefon 96

FØRSLEV GÅRD
Fuglebjerg — Telefon 90

BOGLADEN
v/ F. Kibsgaard
Adelgade 23, Hobro

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S
ARBEJDE!**

**NÆSTVED
DISCONTOBANK A/S**
Axeltorv 4, Næstved
Telefon 1500

„Skal de også hente politifolk?“ spurgte hun forbausset.

Ja, det vidste han ikke.

Lidt efter kørte han forbi hende med den nymalede vogn. Han vinke, idet han passerede hende.

☆

Som en løbeild gik det fra gade til gade, så hele byen i løbet af kort tid vidste det.

Der er ringet fra Padborg, at kl. 2 vil der komme rutebiler igennem byen med koncentrationslejr-fanger. Ingen vidste, hvor de skulle hen.

Klokken 1 begyndte folk at vandre ud af Haderslevvej, og kl. 2 stod der tusinder af mennesker ovenfor byen på begge sider af vejen.

Vagtværn, D.K.B.er, Røde Kors var på pletten.

Kl. blev 3; men endnu ingen biler eller fanger.

Så kørte vagtværnets højtalerbil frem. Hallo, hallo. Der er telefoneret fra grænsen, at bilerne med fanger først når Kolding kl. 8 i aften.

Den store menneskemængde opløstes, og folk gik hjem; men allerede kl. 19 var de der igen og mange flere til.

Tyske biler susede på landevejen, og vagtværnet havde travlt med at advare folk mod at spærre trafikken. Vejbanen skulle være fri, så tyskerne ikke irriteredes og fik lejlighed til at skyde på folkemængden.

Det blev efterhånden mørkt og stadig ingen biler. Det blev midnat, og de tusinder af mennesker blev stående. Klokken 1 kom tyskerne. Politisoldater sprang af bilerne og forsøgte at splitte mængden. De skød uden dog at ramme nogen, og folk forlod endelig landevejen og gik hjem.

Nu var der ved at ske noget, men tyskerne spændte vel ben for det.

☆

Agnes ordinerede en kraftig sovepille.

„Du skal sove,“ sagde hun, „dette her er kun begyndelsen. Kan hænde, at du skal stå flere nætter deroppe, inden Thor kommer.“

Det lød så mærkeligt. „Inden Thor kommer,“ det var indenfor rimelighedens grænser, at Thor kom igen. Det umulige kunne ske. Hun

var så dødtræt, så hun sov ind med det samme.

Dagen efter gik rygtet igen fra gade til gade, fra hus til hus. Der er fanger nede på karantænestationen i Padborg, og Jørgen Hald har ringet hjem. For første gang var der et holdepunkt. Et navn var nævnet.

„Jeg går ned til fru Hald,“ sagde Inga stakåndet.

„Ja gør det,“ sagde Agnes, og Inga skyndte sig afsted.

Fru Hald både lo og græd, hun var helt ude af det. Det var rigtigt, at hendes mand havde ringet til en forretning lige overfor hendes hjem,

men hun havde ikke selv talt med ham. Men det måtte jo være rigtigt, de kendte hans stemme i forretningen, det måtte jo være ham.

Hun løb rundt i lejligheden og skiftede tøj. En uniformeret chauffør ringede på. Han havde et lille brev til hende fra hendes mand, og i det samme blev hun igen kaldt til telefonen. Hun pilede afsted uden sko og med håret ned ad nakken.

Han skulle til Sverige, fortalte han, men ville gerne se hende og drengen og bad dem om at skynde sig til grænsen.

Der var efterhånden kommet flere til, der også havde deres mænd eller

Et af Adam Kaczkowskis billeder fra udstillingen på Museet for Danmarks frihedskamp 1940–1945.

VÆRN OM NATUREN

**STØT KAMPEN
FOR KRÆFTENS BEKÆMPELSE**

BØRST TÆNDER TO GANGE OM DAGEN

kæresten som fanger i Tyskland. Hver tænkte på sin. Kom han hjem, eller var han død, savnet, borte, eller var han dødssyg?

Jørgen Hald var i live, det var det eneste, de vidste.

☆

De blev enige om at tage til grænsen allesammen, måske han kunne fortælle dem noget.

Mænd blev sendt ud for at leje biler.

Så kom der bud fra banegården, at et ambulancetog var på vej og kunne være i Kolding kl. 1.

Hvad skulle de nu? Rejste de til Padborg, kunne deres kære eventuelt være med ambulancetog, og de fik dem ikke at se og vidste stadig ikke, om de var kommet.

De blev enige om at afvente togets ankomst og gå det igennem og derefter tage til grænsen.

De gik alle ned til banegården; men her nægtede tyskerne dem adgang til perronen.

Efter lange forhandlinger fik dog de, der eventuelt kunne vente en pårørende, lov til at gå derom.

Toget lod vente på sig, og de gik blege og angste omkring. Hvad ville der nu ske?

Endelig kom toget. De stod parate allesammen. Sygeplejerskerne oppe fra sygehuset i deres hvide dragter og med rød-hvide buketter, Røde Kors, D.K.B'er, alle de pårørende.

De ventede at se en flok glade fanger, der, selv om de var syge og dårlige, så dog strålede lykkeligt over at være undsluppet det tyske fangenskab.

☆

Et meget langt tog rullede ind; langs vinduerne lå fangerne i etagekøjer i to rækker.

Det, der slog dem mest, var den frygtelige stilhed; det var, som om det var et dødstog, der rullede ind. Ikke en lyd. Ikke en eneste af fangerne reagerede, da de forsøgte at vinke til dem. De lå stille, som om de var trætte til døden.

Da toget holdt, forsøgte Inga igen at vinke til ham, der lå lige ud for, hvor hun stod. Han prøvede at løfte sin hånd, men magtede det ikke, og hun hørte pludselig sig selv stå og jamre halvhøjt.

„Hvad har de dog gjort ved dem, og hvorfor ligger de så stille?“

Det var et forfærdende syn, som fyldte alle med rædsel.

Der var læger og sygeplejersker med toget, og sygeplejerskerne på perronen gik op i toget med mad, havresuppe til de dårligste, nogle var så svage, så de ikke kunne spise selv, men måtte mades.

Så blev der kaldt på Inga. Rolf's ven, overassistent Petersen, der havde modtaget toget, havde fundet en, der kendte Thor, og Inga fik tilladelse til at hilse på fangen. „Kender De Thor?“ spurgte hun.

„Ja,“ sagde han. „Jeg talte med ham i Neuengamme i går.“

„Åh!“ så var han altså i live endnu. „Tror De, han kommer hjem?“

„Jeg ved det ikke,“ sagde han. „Det er jo de mest syge, som kommer først, men det gør han nok,“ føjede han trøstende til.

„Hvor skal De nu hen?“ spurgte hun.

„Til Sverige,“ sagde han med et glad smil.

Det store socialdemokratiske tidsskrift „Hamburger Kreis“ har bragt dette forsidebillede fra indvielsen af monumentet i Neuengamme. — Vi bringer billedet for at minde om årsdagen for den store begivenhed for talrige kz-fanger fra hele Europa.

EUROPÆISKE VARE- OG REJSEGODSFORSIKRING A/S Vesterbrogade 84, København V. Telefon Hi. 2701	PROPRIETÆR OTTO HANSEN Påstrupgård, Jørlunde pr. Slagelse Telefon 158	SJØRRING MASKINFABRIK A/S Sjørring, Thy
HAGEN & SØRENSEN A/S Odense Litografiske Anstalt	H. C. RIDDERSBORG Slagtermester — Rønne	CHR. BUCHARD Bagermester Jels, Jylland
SKÆLSKØR JERNSTØBERI Skælskør, tlf. (03) 59 41 04	EN JULE- OG NYTARSHILSEN fra MUGGI I AABENRAA	H. P. SEVERIN Bagermester Agerskov
KORN OG FODERSTOFFER Fa. Johs. E. Jensen Hvalsø — Telefon 37	JOHS. JENSEN Installatør Aagaard — Telefon 59	KNUD HANSEN Installatør Storegade 16, Svaneke
GROSSERER FØGE JENSEN Skelbækgade 2 Telefon Hi. 2020	AXEL BOJSEN Købmand — Ringkøbing	UDBYE'S BOGTRYKKERI A/S Staldgårdsgade 38, Vejle
ARBEJDESTØJSERVICE v/ Lembcke Gyldendalsvej 14, Lyngby Telefon 87 42 11	H. P. BECH Byggeforretning og maskinsnedkeri Svaneke	FINN KOCH Frugt — Grønt — Blomster Tangevej 32, Ribe
BRØDRENE W. W. OG O. OLSEN Køge Installationsforretning Torvet 15 — Telefon 1301	ODDER VULKANISERINGSANSTALT	WILLY TENGSTEDT'S BOGTRYKKERI Sk. Clementsgade 3, Aalborg
	JENS JENSEN Slagtermester Nørreport, Holstebro	H. ANKER PIHL Manufaktur Storegade 10, Svaneke
	KELSEY OTZEN Kolonial Tangeparken, Tangevej 28, Ribe	A. LYKKE OLESEN Købmand Vestervig — Telefon 4
	HADS HERRED SPAREKASSE ODDER	Fa. CARL BRAMMER A/S Havnevej 9, Frederiksværk, tlf. 9
	BLAUENFELDT OG TVEDE Svanevej 3, NV. — Tlf. ÆG. 4530	LADEGAARD & CO. A/S Statsaut. elektroinstallatør Odder
	HUNDESTED KULIMPORT A/S Hundested — Tlf. 200	KJØGE KAFFE- OG THEHANDEL v/ frk. Jørgensen Torvet 23, Køge — Tlf. 12
	Fa. SV. AA. ENGSTRØM A/S Vermlandsgade 34-36, København S. Telefon SU. 4900	HELGE FLEICHER Kristine Berg 3, Ø. Telefon 29 31 00
	HOFJÆGERMESTER FABRICIUS Boeslunde — Tlf. (03-997) 77	SMEDEMESTER O. BECH JENSEN Bibrostræde 7, Nakskov Telefon (03-925) 703

Sygeplejersken kom nu og sagde, at hun ikke måtte tale mere med ham. Hun havde endda mange, mange ting, som hun gerne ville vide; men det vigtigste, at Thor levede, havde hun jo fået besked på, så hun adlød med det samme og skyndte sig ud.

Da fangerne var blevet bespist, kørte toget. Ingen af dem havde fundet den, de søgte, og de var både lettede og bedrøvede.

„Vær glad for, at ingen af Deres kære var med her,“ sagde oversygeplejersken til dem, „de var meget dårlige.“

Bøger

Sydafrika

Peter Abrahams: „Deres er natten“. Jespersen og Pio. 1965. 250 sider, kr. 28,75.

Mon ikke de fleste af os harmes over den sydafrikanske apartheidspolitik, som den tegner sig for os gennem dagbladsrapporter og artikler, og så ved vi dog temmelig lidt om de hårde vilkår for de implicerede folkegrupper. Peter Abrahams er neger, og hans roman beskriver nogle stærke begivenheder, som opleves i få dage af en neger, der ellers lever i Europa, men har påtaget sig under dæksnavnet Nkosi at bringe penge til den sydafrikanske modstandsbevægelse.

Med Nkosi oplever vi den elendighed, der råder blandt indere, farvede og sorte — fattigdom og håbløshed.

„ . . . Alle de baggårde, som D. N. førte Nkosi igennem, summerede sig op til en eneste enorm og beskidt nationens baggård: en af de mange, der lå spredt ud over landets slumkvarterer, og forbløffende ens hvad enten beboerne var indere, farvede eller sorte . . .“.

Men vi får også et stærkt indtryk af disse folkegruppers særpræg og en vis ensidig væren på vagt. Et kærlighedsforhold mellem negeren Nkosi og en indisk læges søster viser i stærke glimt noget af denne spænding mellem racerne. Disse og andre menneskelige problemer er bogens hovedindhold. Også konflikten mellem hvide og negre, mellem regeringens krav og den hvide mands menneskelige forståelse får man godt belyst i forholdet mellem politiets souschef og hans veninde, som er en højtbegavet og veluddannet negerkvinde.

Det er en handlingsfyldt bog, som giver læseren nogle spændende timer, og man synes at fatte mere af Sydafrikas vanskelige problemer. F. MARTINY.

Udenrigspolitik

Preben Dollerup: Konflikten Indien-Pakistan. Det udenrigspolitiske Selskab og Det danske Forlag, 1965. 78 sider. (Udenrigspolitiske skrifter, VII: 2). Kr. 8,00.

Preben Dollerups gennemgang af Indien-Pakistan-spørgsmålet falder pænt ind i rækken af udenrigspolitiske skrifter. Som baggrundsstof for lærere, der i realklasser, gymnasieklasser og ungdomsskoler benytter Tidens stemme er serien i de fleste tilfælde velegnet. Når en gennemgang af et problem foregår med så stærk tilknytning til årstal (og datoer!), som for eksempel i dette tilfælde, ville det lette gennemlæsning og forsøg på fastholden betydeligt, hvis heftet blev forsynet med en kronologisk oversigt over diverse begivenheder. En sådan oversigt ville også bidrage til en omgående korrektion af trykfejl. —hm.

PS. Det samlede oplag på de 28 skrifter er kun 64.600. Det kunne tyde på, at kendskabet til seriens eksistens ikke er synderlig stor. Efterlys den ved Deres næste biblioteksbesøg og overvej, om De kan undvære den, hvis De orienterer i samtidshistorie.

Gestapofangerne

JULEAFTEN I RYVANGEN

Julehøjtideligheden i Ryvangen juleaften kl. 16 vil forme sig enkel og kort.

Oberstløjtnant Børge Jensen taler, Studentersangforeningen synger og Hjemmeværnet danner fakkelforg.

De erhvervshæmmede

DØDSFALD

Søndag den 27. november modtog vi med sorg meddelelsen om Harald Nielsens død. Harald Nielsen var blandt de første, der tog kampen op mod de tyske besættelsesmagter i 1940. Han blev allerede arresteret af Gestapo i 1942 og blev idømt livsvarigt tughus.

Harald Nielsen måtte både gennem tyske tugthuse og kz-lejre, og da han kom hjem i 1945, var han en mærket mand — men hans ukuelige mod og initiativ gjorde ham til lejrchef for de tyske flygtninge, som opholdt sig i flygtningelejren på Kløvermarken — og der er mange

beviser på, at netop den mand, som nazisterne havde prøvet at underkue, var den rette mand som lejrchef. Han gjorde alt, hvad der stod i hans magt, for at de tyske flygtninge skulle have det så godt som muligt, medens de var flygtninge her i landet.

Dette viser tydeligt den store menneskelige forståelse, Harald Nielsen var i besiddelse af. Med stor iver deltog Harald Nielsen i vor forenings arbejde, indtil sygdommen fik overtaget — men selv under sit lange sygeleje fulgte han med i vort arbejde, og det var altid en glæde at kunne fortælle ham om arbejdet for vore invaliderede kammerater.

Nu er Harald Nielsen død. Vi vil savne en god kammerat og medarbejder. Nazismen har igen krævet et offer, men vi vil bevare mindet om Harald Nielsen, og på landsforeningens vegne vil jeg udtale: Æret være dit minde.

På Landsforeningen af erhvervshæmmede fra Frihedskampens vegne
BØRGE PEDERSEN,
landsformand.

GOD JUL!

Fra vort bestyrelsesmøde i Københavns-afdelingen sender vi vore medlemmer over hele landet ønsket om en god jul og et godt nytår.

Vi takker samtidig kontaktfolk og bestyrelserne i afdelingerne i Århus, Ålborg og Esbjerg for godt samarbejde i 1966.

På Landsforeningens vegne
BØRGE EMIL PEDERSEN.

TAK

Da det er mig umuligt at takke alle, vil jeg herigennem rette en hjertelig tak til alle de kammerater, der under min mands lange sygeleje glædede ham med besøg. Disse besøg var ham til stor opmuntring. Min hjerteligste tak for kranse og blomster ved bisættelsen.

MARY NIELSEN.

KONTORTID

„Landsforeningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen“ har kontortid mandag aften kl. 19—21, St. Kannikestræde 10, København K., telefon Minerva 1336.

ALHOLM SLOTS GODSKONTOR

pr. Nysted
Telefon (03) 81 70 15

Fa. BAADH OG WINTHERS

EFT. A/S
Købmagergade 45, K.
Isenkram en gros
Telefon CE 7100

GUNNERSLEVHOLM

Herlufmagle
Marie de Neergaard
Telefon 75

HAKON'S MASKINVÆRKSTED

v/ H. M. Larsen
Havnen — Hundested

HENRY HENRIKSEN A/S

Murer- & entreprenørføretning
Enghavevej 60, Ikast
Telefon (07) 15 18 66

KAJ JØRGENSEN

Landinspektør
Hostrupsgade 21, Silkeborg
Telefon 4611

**ROSKILDE
KONTANTFORRETNING A/S**

Roskilde
Telefon (03) 35 88 22

**Fa. WALTRICH A/S
MASKINFABRIK**

Abildager 19—21
Glostrup
Telefon 96 55 88

9/11.

KAN ILSE KOCH FÅ PENSION?

FLensburg. — Kan Ilse Koch, enken efter den henrettede mangeårige leder af koncentrationslejren Buchenwald, få pension som krigsenke? Det mener hun i hvert fald selv! Den bajriske regering har modtaget en ansøgning fra hende, gående ud på, at hun har krav på pension som alle andre kvinder, hvis mænd er »faldet i krigen«. Regeringen i München skal efter sigende være gerådet i svære kvaler som følge af ansøgningen fra livsfangen.

Karl Otto Koch blev den 1. august 1937 udnævnt til kommandant for koncentrationslejren Buchenwald, efter at han i forvejen havde samlet betydelige »erfaringer« i andre nazistiske koncentrationslejre. Koch havde da titel af SS-»Standartenführer«. Under hans ledelse blev Buchenwald først til det, der senere gjorde navnet til udtrykket for usigelig rædsel.

I 1941 gik det selv nazisterne for vidt: Koch blev afsat, officielt for »vilkårlig og grusom terror«, men i virkeligheden hovedsagelig fordi han havde bedraget SS for store beløb hidrørende fra salget af myrdede jødiske fangers tandguld. Koch blev oven i købet arresteret, men Himmler sørgede for, at han slap fri, og i stedet for udnævntes han til chef for tilintetgørelseslejren Lublin. August 1942 gik det heller ikke her længere, og i december 1943 blev Koch af en SS-domstol dømt til døden. Han blev dog først henrettet i begyndelsen af 1945.

Ilse Koch, hans hustru, havde været ham en trofast ælle: I historien er indgået, at hun af menneskehud lod fremstille »pergament«, som blev brugt som lampeskærme i den kochske lejlighed. Hun blev af en amerikansk domstol idømt livsvarigt tugthus, og denne dom blev i 1949 »gentaget« af en tysk domstol. Hun afsoner sin straf i et bajrisk tugthus.

Ilse Koch har tidligere været i offentlighedens søgelys: For et par år siden var det lige ved at lykkes for hende at få de bajriske justitsmyndigheder til at løslade hende. »Men det kom ud, og sammenslutningen af modstandskæmpere protesterede å kraftigt, at man blev bange i München!«

9/11

POLITISKE ATTENTAT- MÆND SLAP MED TO ÅRS FÆNGSEL

KARLSRUHE. — Den 24-årige tysk-amerikaner Reinhold Ruppe og den 34-årige vesttysker Erich Lindner blev i dag ved højesteret i Karlsruhe idømt hver to års

fængsel for sammensværgelse om at genindføre det nazistiske styre i Tyskland. Forbundsstatens højesteret fandt de to skyldige i dannelsen af en hemmelig organisation, som gik ind for nazistiske terrormetoder. Den offentlige anklager Ludwig Martin, som førte sagen, havde krævet tre års fængsel, skrev Reuter.

Foruden grundlæggelsen af et nyt nazistparti havde de to mænd følge anklageskriftet planlagt attentater på førende politikere, offentlige personer og på det vesttyske center for bekæmpelse af naziforbrydere i Ludwigsburg, skrev DPA.

„Deres ideal var Adolf Hitler, og de dyrkede en ideologi baseret på intolerance og grusomhed. De troede, at de kunne ændre Tysklands, Europas og måske hele den hvide races politiske ansigt«, erklærede højesteretspræsident Hans Rothberg ved domsafsigelsen.

11/11

DE TRE „BRUNE“ BÜSUM-LÆRERE UD AF STATSTJENESTEN

KIEL. — Med udgangen af november udtræder tre lærere ved gymnasiet i Büsum af statstjenesten, fordi de over for elever har gjort sig skyldig i fremsættelse af nazistisk tankegang. Det drejer sig om det i sin tid så opsigtsvækkende forhold, der i første omgang tilsyneladende blev søgt dækket af de lokale skolemyndigheder og til dels også af overordnede embedsmænd i undervisningsministeriet.

De tre lærere er lærerinde Gertrud Besecke og studieråderne (adjunkter) dr. Alfred Endrigkeit og Kurt Fleischhauer. Fru Besecke har selv søgt om sin afsked.

Da man på gymnasiet i Büsum skulle navngive klasseværelser, blev af elever foreslået navnene »Israel« og »Anne Frank«. Dette afviste fru Besecke, idet hun erklærede, at sådanne navne ikke var »passende«.

Kurt Fleischhauer har efter elevens udsagn i en undervisningstime sagt: »Nu vil vi lege Auschwitz: Lad os se, hvem der får et kors bag sit navn!«

Begge disse forhold er af statsadvokaturen blevet betegnet som »taktløse og utilbørlige«, men dog ikke som tilstrækkeligt grundlag for strafferetlig forfølgelse. Undervisningsministeriet gennemførte derpå en disciplinær afstraffelse, der bestod i, at de begge blev forflyttet, ligesom Fleischhauer måtte bøde med en måneds løn.

Dr. Endrigkeit har været suspenderet, helt siden sagen kom frem. Mod ham verserer endnu strafferetlig forundersøgelse gående ud på, at han har forsøgt at bagatellisere forholdene i de tyske koncentrationslejre. Således hævder eleverne, at han ved én lejlighed — under en kemi-time — skal have sagt: »Det kan ikke passe, at man i koncentrationslejrene lavede sæbe af de døde jøder. For til sæbe skal man bruge fedt — og jøderne var jo magre!«

13/11

DØMT TIL AT LÆSE OM EICKMANN

CHICAGO. — To unge amerikanere, der anstiftede gadeuorden iført læderjakker med påmalede hagekors, har fået valget mellem bøder på 1.500 kroner — eller grundig læsning af en bog om nazismens rædsler

Dommen blev afsagt af dommer Saul Epton i Chicago, der ikke accepterede den 19-årige Gene Kubiaks og den 21-årige Daniel Kametys forklaring om, at hagekorsene kun havde været udtrykt for et almindeligt ønske om halloj i gaden.

— Hvis De ikke i skolen har lært, hvad hagekorset står for, så må retten måske hellere fortsætte Deres opdragelse og undervisning på dette område, erklærede dommeren.

Derefter idømte han Kubiak og Kamety hver en bøde på 1.500 kroner, men tilføjede, at bøden ville bortfalde, hvis de to læste bogen »Domfældelse i Jerusalem«, der skildrer retssagen mod jøde-bøddelen Adolf Eichmann.

Det er imidlertid ikke nok, at Kubiak og Kamety erklærer, at de har læst bogen. Dommer Epton dekreterede, at de inden to uger måtte have tilstillet ham et resumé af bogens indhold samt deres kommentarer.

17/11

GHANA UDLEVEREDE KZ-LÆGE

FRANKFURT. — Den tidligere kz-læge dr. Horst Schumann, 60 år, der til sidst levede i Ghana, blev i går fløjet til Vesttyskland. Allerede i 1947 havde en tysk domstol udstedt arrestordre mod Schumann for at have deltaget i nazisternes såkaldte eutanasiprogram, der gik ud på at dræbe patienterne i de tyske sindsygehospitaller. Han var desuden sigtet for at have foretaget røntgen-forsøg på kvinder med hensyn til sterilisering i kz-lejren Auschwitz.

Schumann flygtede efter krigen fra Tyskland og dukkede i 1950 op i Sudan, hvorfra han flyttede til Nigeria og senere til Ghana. Siden 1960 var han protegé af den daværende statspræsident i Ghana, Nkrumah. Da denne i foråret 1966 blev styrtet, satte de ny magthavere Schumann fast, og nu er han altså blevet udleveret til Vesttyskland, hvor der venter ham en krigsforbryderproces.

Over 30 uniformerede og civilklædte politifolk holdt journalisterne tilbage, da Schumann blev ført ud af flyet i Frankfurts lufthavn og bragt til en ventende vogn. Schumann forsøgte ikke at komme til at fremsætte en erklæring.

Han blev derpå kørt til fængslet, hvor han skal blive, til retssagen begynder. Det er endnu ikke fastsat, hvornår sagen mod Schumann skal åbnes.

VALDEMAR RASMUSSEN
Murermester
Sjællandsgade 109, Herning

**FÆLLESBAGERIET
GRENAA A/S**
Lillegade 32, Grenaa

A/S J. H. SCHULTZ FORLAG
Gothersgade 49, København K.
Telefon CE 1195

CHR. N. ERLANDSEN
Skibsproviering
Vesterø Havn, Læsø

F. J. HØJLUND
Clara Frijsvej 15, Køge
Landinspektør
Telefon 98

DANSK MASKINOPLAG A/S
Nørreport 3, Aabenraa

SANDGAARD & SØN
Aut. el-installatører
Algade 7, Ringe

JOHAN & AXEL HORNBECH A/S
Frugtsaft- & Marmeladefabrik
Hadsund

**FOLKETIDENDES
BOGTRYKKERI**
Ringsted — Telefon 2500

Reklametjenesten F. Danske Andelsselskaber
NJALSGADE 15, KØBENHAVN S.
TELEFON 64 85 85

SS-BRØDRE ATTER FOR RETTEN

WIEN. To brødre, Johann og Wilhelm Mauer, der begge er tidligere SS-sergenter, bliver i dag stillet for en ny domstol, som skal afgøre, om de er skyldige i mord på tusinder af jøder under den anden verdenskrig. Brødrene blev tidligere på året frikendt ved en domstol i Salzburg, men de tre juridiske dommere erklærede nævningenes kendelse ugyldig. Efter anklageskriftet deltog de to brødre i 1943 i drabene på omkring 12.000 jøder ved Stanislav i Polen. Området kom efter krigen ind under Sovjetunionen.

Den 52-årige Johann anklages desuden for at have begået mord i endnu tre tilfælde og den 47-årige Wilhelm for at have dræbt yderligere 10 mennesker. Retssagen mod de to brødre, der oprindeligt gjorde tjeneste i den polske hær, men i 1950 blev østrigske statsborgere, ventes at vare to uger.

20/10

NU 87 MENIGHEDSRÅD MED I SAGEN MOD MINISTERIET

KØBENHAVN. Antallet af menighedsråd i sagen om det tyske krigergrave, som skal for Østre Landsret den 21. november, er nu steget til 87, oplyster højesteretssagfører Ove Rasmussen, København, der for menighedsrådene fører sagen mod kirkeministeriet. Siden september er der kommet 16 menighedsråd til. De fleste er fra Nordjylland, hvor ni menighedsråd har protesteret mod gravflytningerne.

21/10

TRE TIDLIGERE SS-OFFICERER SIGTET FOR MORD

ESSEN. Tre tidligere SS-officerer blev i går fremstillet i retten og sigtet for mord på 700 jøder, mænd, kvinder og børn i byen Minsk i Sovjetunionen.

De tre er den 55-årige Friedrich Mayer, den 57-årige Klaus Hüser og den 52-årige Eberhard Stanke. Mordene fandt sted i 1941.

27/10

HÆRVÆRK PÅ JØDISK KIRKEGÅRD

BOTTROP (Vesttyskland). Tolv grave på en jødisk kirkegård i Bottrop i Nordrhin-Vestfalen er blevet skændet ved natligt hærværk, meddeler politiet. Hærværksmændene havde bl. a. væltet gravstenene på flere af kirkegårdens ialt 15 grave.

28/10

16 TIDLIGERE SS-MÆND FOR RETTEN

STUTTGART. En domstol i Stuttgart besluttede i går overraskende at genarrestere ti tidligere SS-mænd, der sammen med seks andre tidligere kolleger er anklaget for masseudryddelse af polske jøder.

De andre seks fik tilladelse til at være på fri fod, indtil dommen falder. Flere af dem har siddet i fængsel i op til fem år, mens retssagen tilrettelægges.

Retten gav ingen begrundelse for genarrestationen af de ti mænd, der har gjort tjeneste i Gestapo-hovedkvarteret i Lvov i Polen under den anden verdenskrig (Lvov hører nu til Sovjetunionen).

Alle 16 er tiltalt for meddelagtighed i mord på Lvovs 160.000 jøder. De fleste af de tiltalte har ifølge anklageskriftet ligeledes personligt myrdet jøder.

Retssagen ventes at ville vare omkring et år. Der vil blive afhørt 140 vidner fra De forenede Stater, Israel, Canada, Østrig, Polen, Frankrig, Uruguay og Vesttyskland.

1/12

ET MINDESMÆRKE I DACHAU OVERMALET

MÜNCHEN. På en kirkegård i Dachau i Bayern er et jødisk mindesmærke for ofrene for nazi-regimet blevet overmalet med hagekors, oplystes det i dag. På mindesmærket er blandt andet malet: „Jøderne skal ud af Tyskland“. Det var i Dachau, nazisterne byggede den første koncentrationslejr.

Myndighederne i Bayern har nedsat en speciel kommission, der skal tage sig af den senere tids overmalinger af jødiske mindesmærker. Samtidig har de udsat en dusør på 2.000 mark (3.500 kroner) for oplysninger, der kan føre til pågribelse af de hærværksmænd, der har været på spil i Dachau.

Pigtraad 1966

EMNEREGISTER:

„Bæreia“ — Besøg der	203
Besættelsestidens historie i ungdomsskolen	140
Beviserne skulle fjernes IV ...	147
Bog om de faldne	15
Bormann fundet	182
Dagbogsblade 21, 48, 64, 80, 96, 112, 135, 149, 175, 196,	217
Dagens post, Af	17, 63, 77
Demokrati	185
De naziforfulgte parlament ...	121
Det gjaldt broderens liv	129
Det gjaldt vor frihed	142
21 årsdagen for befrielsen fra Neuengamme	37, 64
Erstatninger fra Vesttyskland, Om	5
Fangestævnet i Ebeltoft	87
Farvel til Danmark	123
75 år	195
Feriehjemmet på Kegnæs 19, 37, 53,	121
Feriemuligheder i Norge	17
Film fra skolebesøget i Frihedsmuseet	15
4.-maj aftenen i Ryvangen	93
4.-maj kollegiet, På	147
Fokus på frihedskampen	51
Foretræde	61
Forsoningskirke i Dachau ...	31, 57
Fra Neuengamme til Warszawa	165
Før spadevagt og naziflag	131
50 år	123
Han er ikke som folk er flest ...	161
Hende derhjemme 41, 59, 73, 89, 105, 125, 153, 169, 187,	209
Henvendelse til folketinget	61
Hvem betaler æresgælden	203

Hvordan finder man ud til Neuengamme?	187
Hvorfor blev de aktive?	99
„Illegal“ blev anerkendt	29
Jødeforfølgelserne	145
Kammeraternes Hjælpefond	180
Kirkeministeriets syn på flytning af tyske grave	183
Krigsforbrydere fra Neuengamme	37
Landsmøde i Neuengammeformationen	143
Landsstævnet forberedes	19
Lovforslag med „skønhedspletter“	7
Menneske i en koncentrationslejr	55
Mennesker hungrer efter fred ...	17
Mindeord, fru Nicoline Fosmark	79
Modstandsfolk i København, Polske	193
„Moorsoldaten“ stævne ved Emskanal	167
Nye lov, Den	111
Nye udsendelser om besættelsesårene	171
Oktoberdagene	139
Opdragelse mod diktatur	117
R.A.F. bombe Storstrømsbroen	180
Realiteter kaldes svulst og patos	27
Rorup	121
Ryvangen 4. maj	79
Røst fra Theresienstadt, En ...	185
Samtale med tyskere af idag ...	71, 91, 101
Samvirke af fangeforeninger ...	145
Sandheder var rationaliseret, Da	33
Skoleforedrag	112
Solhøgda	123

Stipendier til studier i Norge ...	79
Storforbrydere udleveres	181
Studiestipendier til Sverige	41
Sømmelighed	159
Søndagstur til Sachsenhausen ...	35
To-dages møde med smuk tilslutning	15
Tyske fare, Den	179
Tyske krigsforbrydere i Danmark på anklagebænken	67
Tysk opgør med 100.000 forbrydere	160
Tårnet skal blive stående	131
Uhyggelig mange trænger til hjælp	11
Upopulært med mindeparker i Tyskland	31
Uretfærdigheder er blevet fjernet, De værste	83
Vejen fremover	103
Vejen til fredelig sameksistens ..	115
Værnemagerne skylder 1.600.000 kroner	181

REDAKTIONELT:

De tyske krigsforbrydere i Danmark på anklagebænken	67
De værste uretfærdigheder er blevet fjernet i loven	83
Fokus på frihedskampen	51
Hvorfor blev de aktive	99
Kammeraternes Hjælpefond	3
Når realiteter er svulst og patos ..	27
Oktoberdagene	139
Sømmelighed	159
Tyske fare, Den	179
Vejen til fredelig sameksistens ..	115

BØGER:

Attentatet på Hitler	175
Besættelsens Hvem, Hvad, Hvor ..	24
Breve fra krigsårene	134
Da krigen kom	156
Danmarks radio under besættelsen	155
Danmark under besættelsen ...	48
Det kan nytte	131
Flugten til Ungarn	175
Fremmed fugl	196
Gør hvad du ikke tør	64
Han skabte et rigere Als	156
Hitler biografi	131
Jugoslavien	155
Konflikten Indien—Pakistan	215
Rapport fra Stutthof	79
Nordahl Grieg	134

Nyt lys over kritiske faser i Norges historie	155
Stjernebørn	181
Sydafrika (Deres er natten)	215
Verdenshistorien	135
Vietcong	187

FORSIDER:

Jul i Ryvangen	1
Nedlæggelse af krans i Ryvangen ..	2
Unge af 1966 i moderne streg ..	3
Forårsbebudere	4
4. maj i Ryvangen	5
Festlig modtagelse af krigsinvalider	6
Mindelunden i Kruså	7&8
Kirken i Gilleleje	9
Bogtrykker Ingvar Feierskov, Give	10
Polsk billedudstilling i Frihedsmuseet	11

FANGEFØRENINGER:

Buchenwaldklubben:	
Gåse- og andespil	191
Dachau klubben:	
29. april	77
Erhvervshæmmede, De:	
Dødsfald (Harald Nielsen) ...	215
Generalforsamling 39, 61, 95, 145,	173
Julehilsen	215
Klubaften	111
Medlemsmøde	111

Frihedskampens veteraner:

Organisationen	85
Årsmøde	15
Gestapofangerne:	
Fangestævne	37, 61, 73
Foreningssamvirke	111
Fra København til Slagelse ..	173
Generalforsamling	173
Juleaften i Mindelunden ...	19, 215
Julesamvær	191
Repræsentantskabsmøde	191

Randersafdelingen:

Kammeratskabsaften	63
Neuengamme:	
Landsmøde	37, 63, 123, 143
Medlemsmøde	21
20. april ved Helligåndskirken ..	77
Valg af ledelse	89
Neuengamme fonden	191

FORFATTERLISTE:

—ark.	181
------------	-----

Bergh, Ole	203
Berthelsen, Alfred	41
Feldvoss, Johs.	175
F. H.	10, 29, 160
Flint, Harald Østergaard	195
Fosmark, Hans, 7, 10, 67, 83, 183, 199 — Johs. 17, 48, 51, 79, 93, 99, 115, 121, 139, 159,	179
— Nicoline 41, 59, 73, 89, 105, 125, 153, 167, 187,	209
Grün, Kurt	185
Hamre, Jørgen	187, 215
Holt, Paul	134
Kristensen, H. P.	181
Lembcke, Ove Chr.	87
Leth, O. I.	131, 156
Magle, Hans	64, 155, 196
Martiny, F.	215
Møller, A. S.	103
N. K.	143, 165, 167, 193
NK 60866	37
Pedersen, Marianne	147
Petersen, Børge, Emil	61
Prytz, H.	24, 33, 131, 175
Rasmussen, Hans	161
Riis, Poul	55
Rikhof, Oluf	147
Rütting, Hans	71, 91, 101
Rønne, Karl	140, 185
Sonne, Erik	79, 134, 135, 155
Toldstrup, J. M.	140
Vesterled, Ellen og Orla	121
Westergård Madsen, W.	59

Alle medlemmer, abonnenter, medarbejderne og annoncørerne bedes modtage de bedste ønsker for julen og det nye år. Tak for trofast følgeskab i arbejdet.

REDAKTIONEN